

การจัดการมูลฝอยของเทศบาลและสุขาภิบาลในภาคใต้

Solid Waste Management of Municipalities
and Sanitary Districts in Southern Thailand

ขวัญกมล ทองนาค

Khwankamon Thongnark

Order Key 16005
BIB Key 141799

050
เลขพ.: TD#89 T52S68 Y56
เลขทะเบียน..... 2511
..... 17/ก.ค. 2541

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Environmental Management

Prince of Songkla University

2541

ชื่อวิทยานิพนธ์   การจัดการมูลฝอยของเทศบาลและสุขาภิบาลในภาคใต้
ผู้เขียน   นางสาวขวัญกมล ทองนาค
สาขาวิชา   การจัดการสิ่งแวดล้อม
ปีการศึกษา   2540

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาแนวทางการจัดการมูลฝอยของเทศบาลและสุขาภิบาลในภาคใต้ โดยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม ตามลักษณะการปกครอง คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และสุขาภิบาล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม และการสำรวจภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของปัญหาการจัดการมูลฝอย ครอบคลุมความรับผิดชอบ และความสามารถในการจัดการแล้ว สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็น 2 กลุ่ม คือ เทศบาล และสุขาภิบาล กล่าวคือ ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นในเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เป็นไปในทำนองเดียวกัน และแตกต่างจากสุขาภิบาลค่อนข้างชัดเจน

ปัญหาการจัดการมูลฝอยในเขตเทศบาล ได้แก่ ปริมาณมูลฝอยในเขตเทศบาลมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เทศบาลส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด รถเก็บขนมูลฝอยมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ เนื่องจากเป็นรถที่ใช้งานมานาน เทศบาลส่วนใหญ่ใช้วิธีการการกำจัดมูลฝอยโดยการเทกองกลางแจ้งแล้วเผา โดยเฉพาะเทศบาลตำบลร้อยละ 89 กำจัดมูลฝอยโดยวิธีนี้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง บุคลากรที่ทำงานด้านการจัดการมูลฝอยยังขาดความรู้ความชำนาญในด้านการจัดการมูลฝอย ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องปัญหาที่เกิดจากมูลฝอย และยังไม่มีความพร้อมที่จะยอมรับการจัดการมูลฝอยของทางเทศบาล โดยเฉพาะการที่จะต้องมีการค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมและกำจัดมูลฝอยที่มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และเทศบาลยังขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการเก็บขนมูลฝอย

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการจัดการมูลฝอยของเทศบาล ดังนี้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เทศบาลที่ยังไม่มีการศึกษาเพื่อวางแผนการจัดการมูลฝอย ให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อให้ทราบ

ข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการวางแผนการจัดการมูลฝอย การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และวิชาการแก่ท้องถิ่น เพื่อให้มีการจัดการมูลฝอยตั้งแต่การเก็บกัก การเก็บขน การขนส่ง และการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ศึกษาความเป็นไปได้ในการเปิดโอกาสให้เอกชน เข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการลงทุนก่อสร้างระบบและร่วมดำเนินการในลักษณะของการให้ผลตอบแทน หรือให้สัมปทานไปดำเนินการแทนที่เทศบาล ควรมีการจัดการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ในด้านเทคนิคการเก็บขนมูลฝอยให้กับพนักงาน เพื่อให้พนักงานมีทักษะและความสามารถเพิ่มขึ้น และเทศบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการลงทุนและการดำเนินการกำจัดมูลฝอยอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ

ปัญหาการจัดการมูลฝอยในเขตสุขาภิบาล ได้แก่ การจัดการมูลฝอยขาดการวางแผน ตั้งแต่การเก็บรวบรวมมูลฝอยจนถึงการกำจัดมูลฝอย เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องการจัดการมูลฝอย รายละเอียด เทคนิค ข้อจำกัด ความเป็นไปได้ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของวิธีการกำจัดมูลฝอยแต่ละวิธี วิธีการกำจัดมูลฝอยที่ใช้ในปัจจุบันนี้ไม่ถูกหลักสุขาภิบาล คือ สุขาภิบาลที่ดำเนินการกำจัดมูลฝอยโดยการเทกองกลาง แจ่งแล้วเผามีร้อยละ 42 การเผาร้อยละ 34 และการฝังกลบ(ซึ่งยังไม่ใช่วิธีฝังกลบที่ถูกหลักสุขาภิบาล)ร้อยละ 24 ของสุขาภิบาลทั้งหมด

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการจัดการมูลฝอยของสุขาภิบาล ดังนี้ ควรมีการสำรวจและศึกษาถึงสถานการณ์การจัดการมูลฝอย เพื่อให้ทราบสถานะที่แท้จริงของปัญหาการจัดการมูลฝอย ในปัจจุบัน ควรมีวางแผนการจัดการมูลฝอย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการมูลฝอย ทั้งนี้ ควรทำให้เป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ศึกษาความเป็นไปได้ในการที่จะให้มีการร่วมมือกัน ตั้งแต่สองสุขาภิบาลขึ้นไปหรือร่วมกับเทศบาลใกล้เคียงจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ระหว่างชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องการจัดการมูลฝอย

Thesis Title   Solid Waste Management of Municipalities and Sanitary Districts
                          in Southern Thailand

Author   Miss Khwankamon Thongnark

Major Program   Environmental Management

Academic Year   1997

Abstract

The objective of this research was to propose guidelines for solid waste management for municipalities and sanitary districts in Southern Thailand. The objects of the study were divided into four categories: Nakhon Municipalities; Muang Municipalities; Tambon Municipalities and Sanitary Districts. The study was conducted by an extensive literature search, a questionnaire survey, as well as field visits. Quantitative data was analyzed by simple statistics: percentages, means and standard deviations.

Given different solid waste management problems, organisations responsibilities and management capabilities, it was recommended that the communities be categorized into two major groups: the Municipalities and the Sanitary Districts. The types of problems found in Nakhon Municipalities; Muang Municipalities and Tambon Municipalities are similar and markedly differ from that found in the Sanitary Districts.

The solid waste management problems found in the Municipalities include: (1) rapidly increasing waste quantities, and inability to collect all the daily wastes; (2) inefficient waste collection vehicles mainly due to aging; (3) unacceptable disposal practice, especially in a number of municipalities where wastes are dumped and simply burnt on ground; (4) unskilled personnel; and (5) lack of public understanding of the complexities of solid waste management problems, thereby not willing to cooperate in bearing the rising cost of solid waste management.

The researcher recommended that: (1) the municipalities which had not yet conducted a planning study for solid waste management, should do so, in order to

acquire pertinent data essential for solid waste management planning; (2) the municipalities should allocate sufficient budget and personnel for solid waste management, so that waste collection, transportation and disposal can be properly carried out in a sanitized manner; (3) feasibility for privatization of solid waste management should be explored; and (4) municipalities should pay more attention in continual training of their personnel.

The solid waste management problems found in the Sanitary Districts include: (1) lack of proper planning of both waste collection and disposal; and (2) lack of knowledge and understanding of solid waste management both in terms of feasibility and limitation of various methods, as well as their environmental impact. Current practices were not acceptable. Forty-two per cent of sanitary districts dumped their wastes and burnt them on ground; 34 per cent incinerated them; 24 per cent landfilled them. The latter two were, however, not conducted in sanitized manner.

The researcher also recommended that: (1) the current state of the solid waste management practices of all sanitary districts be surveyed and studied; (2) consequently, proper planning should be conducted, so as to improve waste management efficiency; (3) a feasibility study should be conducted in order to encourage collaboration among sanitary district(s) and municipality(s) in setting up a central solid waste management complex; and (4) public relations and education on solid waste management should be promoted.